



Södra Hagunda ÄSO

Fastställande av älgskötselplan för Södra Hagunda ÄSO

Beslut

Länsstyrelsen fastställer bifogad skötselplan för Södra Hagunda ÄSO, 03-80-12-007-Ä att gälla till och med utgången av jaktåret den 30 juni 2024, (för att följa älgförvaltningsplanen för Fjärdhundra ÄFO), med följande revideringar:

- 2.1.3 Älgobs. Områdets egna data är under 5000 mantimmar. Datat för ÄFOt får användas.

Beskrivning av ärendet

ÄSO har lämnat in ansökan om att få en ny älgskötselplan fastställd.

Älgskötselområdet har målsättningen att älgstammen i området ska vara oförändrat samt bedömer att den minskat under den senaste treårsperioden.

Den nya skötselplanen innebär en minskning av avskjutningsmålet från tidigare 2,2 älgar/1000 ha till 1,9 älgar/1000 ha. Gällande skötselplan var godkänd till och med jaktåret 2023/24.

Älgskötselplanen är framtagen efter samråd med berörda fastighetsägare och jakträttsinnehavare inom älgskötselområdet samt älgförvaltningsgruppen. Berörd älgförvaltningsgrupp har yttrat sig över älgskötselplanen innan den överlämnats och granskats av Länsstyrelsen. Detta för att säkerställa att skötselplanen är i linje med den förvaltningsplan som gäller inom förvaltningsområdet.

Älgförvaltningsgruppen i Fjärdhundra ÄFO har tillstyrkt bifogad älgskötselplan med följande kommentar:

För älgkalv ska avlysningsjakt ske inom hela skötselområdet från jaktens första dag. För vuxen älg ska avlysningsjakt ske inom hela skötselområdet i god tid under slutet av jakten så att målet i skötselplanen kan uppnås. Området ska under jakten löpande rapportera älgobs, slaktvikter och avskjutning. (Enklast sker detta tex.

genom appen "Viltrapport" eller liknande). Området ska också delta i ev. spillningsinventering.

Motivering till beslutet

För ett älgskötselområde ska det finnas en skötselplan. Älgskötselplanen ska bidra till en adaptiv förvaltning och till att nå älgförvaltningsplanens mål. En älgskötselplan ska vara framtagen efter samråd med älgförvaltningsgruppen och sedan fastställas av Länsstyrelsen. För att fastställas ska planen alltid minst innehålla de kriterier som ställs i Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2011:7).

En älgskötselplan omfattar en period om tre år, om inte Länsstyrelsen beslutar annat. I detta fall anpassas tiden efter älgförvaltningsplanen i Fjärdhundra ÄFO som löper ut jaktåret 2023/24.

Älgskötselområdet nyttjade under jaktåret 2020/21 67 % av det fastställda avskjutningsmålet i skötselplanen. Avskjutningen låg på 1,4 älgar/1000 ha. Medelavskjutningen för ÄFOt låg på 1,8 älgar/1000 ha.

Spillningsinventeringen för Fjärdhundra ÄFO 2012 resulterade i 11,1 älgar/1000 ha, 2013 10,2 älgar/1000 ha, 2016 8,5 älgar/1000 ha, 2020 4,3 älgar/1000 ha och 2022 blev resultatet 3,5 älgar/1000 ha.

SLUs skattning av älgstammen med den nationella beräkningsmetoden är 3,9 älgar/1000 ha efter jakt 2021.

Området har inte tillräckligt antal mantimmar för egen älgobs. Älgobstrenden för ÄFOt visar på en minskning av älgstammen.

Älgskötselområdet har uppgett ett mål för vinterstammen på 4,0 älgar/1000 ha och uppskattade vinterstammen till 4,3 älgar/1000 ha.

Länsstyrelsen bedömer att älgskötselplanen kan fastställas under förutsättning att älgskötselområdet och älgförvaltningsgruppen noggrant följer upp resultatet av jakten och inventeringar (älgobs och spillningsinventering) för att se om avskjutningsnivån bör justeras för att nå förslaget mål. Länsstyrelsen betonar vikten av att älgobsen registreras för älgskötselområdets jaktlag.

Länsstyrelsen bedömer att älgskötselplanen för Södra Hagunda ÄSO är framtagen i enlighet med Naturvårdsverkets krav. Föreslagna åtgärder

bedöms leda mot uppsatta mål för älgskötselområdet. Planen kan därför godkännas.

Bestämmelser som beslutet grundas på

3 § jaktförordningen (1987:905) samt 27 § Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om jakt efter älg och kronhjort (NSF 2011:7).

Information

Företrädare för älgskötselområdet ska minst en gång om året göra en uppföljning av älgskötselplanen och vid behov vidta åtgärder och föreslå ändringar för Länsstyrelsens fastställande. I god tid innan treårsperioden passerat ska en ny plan ha tagits fram.

Om förvaltningsgruppen framför synpunkter på planens inriktning eller dess efterlevnad kan det vara nödvändigt med revidering. Vidare gäller att om det under planperioden visar sig att förändringar är nödvändiga för att nå målen, så ska planen revideras och meddelande om detta skickas till Länsstyrelsen. Om skötselområdets areal förändras med mer än 10 % bör en ny skötselplan utarbetas.

Länsstyrelsen påminner om att innebörden av detta beslut ska meddelas de fastighetsägare, jakträttshavare och i förekommande fall viltvårdsområdesföreningar som berörs av beslutet.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga 1.

Beslutande

Beslutet har fattats av vilthandläggare Lars Plahn.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilagor:

1. Du kan överklaga beslutet
2. Kopia av älgskötselplanen

Kopia till:

Älgförvaltningsgruppen

Du kan överklaga beslutet hos Naturvårdsverket

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos Naturvårdsverket.

Hur överklagar jag beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Uppsala län antingen via e-post; uppsala@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Uppsala län, 751 86 Uppsala.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om du inte tidigare lämnat dem:

- Person- eller organisationsnummer.
- Telefonnummer där du kan nås dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det).
- E-postadress.
- Annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå dig.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppges sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post, uppsala@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 30 00. Ange diarienummer 4142-2022.

Namn på älgskötselområdet

SÖDRA HAGUNDA ÄLGSKÖTSELOMRÅDE

Typ av plan

- Älgskötselplan (nytt älgskötselområde/ny period)
- Reviderad älgskötselplan (inom pågående period)
- Reviderad avskjutningsplan (inom pågående period)

Diarieföring av älgskötselplanen

- Nytt ärende (planen har inte lämnats tidigare)

- Till befintligt ärende. Diarie nr:

Version (datum)

2022-05-31

Länsstyrelsens reg.nummer

Ä-80-12-007

Älgskötselplan för perioden

2022	till och med	2024
------	--------------	------

Reviderad datum

2022-05-31

Revidering orsak

I period pga ändrade förhållanden

- Beslutad av Länsstyrelsen
- Ansökt areal (nytt/ändrat område)

Total areal ÄSO (ha)

12 419

(Arealen används inte i beräkningar, beräkninga baseras på total areal)

Areal åkermark i ha

Registrerande län

Länsstyrelsen i Uppsala län

ÄFO nummer

6

ÄFO namn

Fjärdhundra Älgförvaltningsområde

Fastställd av länsstyrelsen den

Länsstyrelsens noteringar och villkor för beslut om fastställande av planen:

INNEHÅLL:

1. MÅLSÄTTNINGAR

- 1.1 Älgstammen
- 1.2 Skog och betesskador

2. NULÄGESBESKRIVNING

- 2.1 Uppgifter om älgstammen
- 2.2 Uppgifter om skogstillstånd och betesskador
- 2.3 Skador på gröda
- 2.4 Trafikolyckor med älg
- 2.5 Övrig dödlighet
- 2.6 Predation

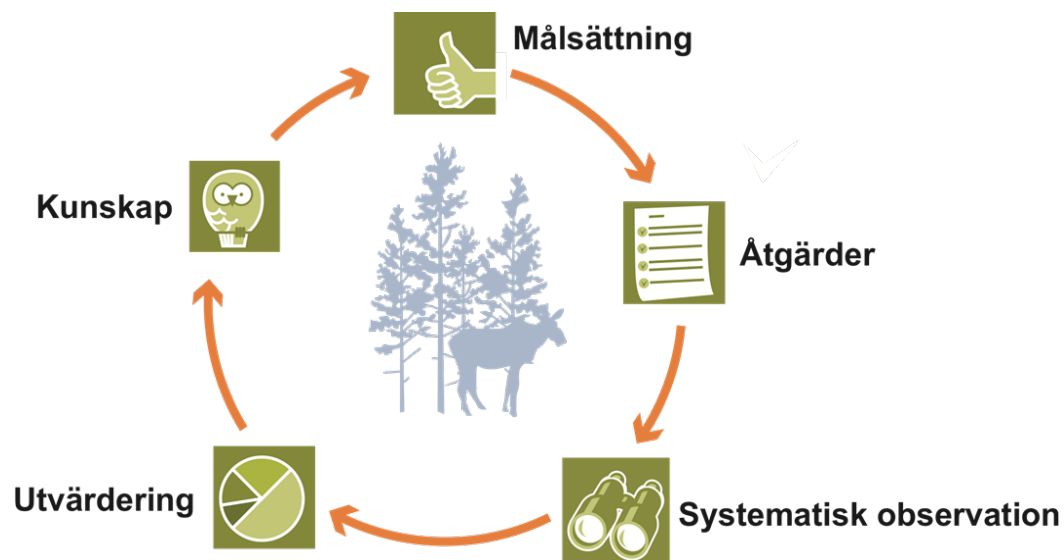
3. SAMMANFATTNING MÅLSÄTTNINGAR OCH NULÄGE

4. HANDLINGSPLAN FRÅN NULÄGE TILL MÅLUPPFYLLNAD

- 4.1 Planerad avskjutning
- 4.2 Avskjutningsförslag licensområden
- 4.3 Planerade inventeringar

5. ÖVRIGT

- 5.1 Redogörelse för samråd och förankringsprocessen inom äso.
- 5.2 Bilagor



1. MÅLSÄTTNINGAR

1.1 Mål för älgstammens utveckling inom älgskötselområdet

Kvantitativ målsättning för treårsperioden

Antal de kommande 3 åren

Öka	Oförändrad	Minska
<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

Älgstammen ska

Med hänsyn till:

Kvantitativ målsättning för treårsperioden (3-års medelvärden)

	antal	antal/1000 ha	%
Tjur	14	1,1	26%
Ko	15	1,2	28%
Kalv	25	2,0	46%
Totalt	54	4,3	100%

Mål för vinterstam	2024
Vinterstam älg/ 1000 ha	4,0

efter jakt

Kvalitativ målsättning för treårsperioden (3-års medelvärden)

Andel tjur av vuxna:	33%	i älgobs
Antal kalvar per hondjur:	0,62	uttryckt som ett decimaltal enligt älgobs
Målsättning kalvandel i avskjutning:	50%	av totala avskjutningen
Slaktvikter kalv (kg)	57	i medelvikt för alla vägda kalvar från jaktstart

Redogörelse av inventeringsunderlag för beräkning av älgstammens sammansättning i området.

1.2 Övergripande målsättningar för skogens utveckling inom ÄLGFÖRVALTNINGSOMRÅDET

Tallar	Maximal årsskada (vinterskada + sommarskada)	5%	Ange i %
Granar	Maximal årsskada (vinterskada + sommarskada)		Ange i %
Tallar	ANDEL oskadade av klövvilt vid 5 m		Ange i %
Tallar	ANTAL oskadade av klövvilt vid 5 m		Ange i stammar/hektar

2. NULÄGESBESKRIVNINGAR

2.1 Uppgifter om älgstammen inom älgskötselområdet

Uppgifter om älgstammen och redovisning av inventeringar enligt föreslagna kvalitetssäkrade metoder.

2.1.1 Den totala avskjutningen inom ÄSO på årsbasis

Bör avse de senaste tre årens avskjutning.

År	2019	2020	2021
Tjur	6	7	5
Hondjur	3	4	5
Kalv	5	7	8
Totalt	14	18	18
Totalt per 1000 ha	1,1	1,4	1,4
Areal (ha för respektive år)	12 419	12 419	12 419

Sammanställning av avskjutningen de senaste tre åren för uppföljning av kvalitetsmålen.

År	2019	2020	2021
Tjurandel avskj. (tjur/vuxna)	67%	64%	50%
Kalvandel avskj. (kalv/totalt)	36%	39%	44%

Kommentarer/ Redogörelse av olikheter inom området.

2.1.2 Älgobservationer (älgobs)

Minst de senaste fyra årens älgobs jämförs för att trenden i älgpopulationen ska kunna följas.

År	2018	2019	2020	2021	Medel
Antal obstimmar	2891	1625	2532	1002	2013
Observationer per mantimme	0,051	0,062	0,039	0,069	0,055
Antal kalvar per hondjur	0,538	0,512	0,425	1,036	0,63
Andel tjur av vuxna	39,8%	36,8%	37,5%	26,3%	35%

Kommentarer/ Redogörelse av olikheter inom området.

2.1.3 Spillningsinventering

År	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Antal provytor						
Antal dagar i inventeringsperiod						
Antal funna spillningshögar						
Spillningshögar per älg och dygn						
Antal högar per ruta (täthetsindex)						
Vinterstam i antal/1000 ha (max)						
Vinterstam i antal/1000 ha (min)						
Vinterstam i antal/1000 ha (medel)						
Vinterstam i antal/1000 ha (medel)						

Kommentarer/ Redogörelse av olikheter inom området.

2. NULÄGESBESKRIVNINGAR forts.

2.1.4 Kalvvikter - vikt utan huvud, hud, skankar och inälvor före skottrensning

Medelslaktvikten för samtliga fällda och vägda älgkalvar inom ÄSO från de senaste tre åren.

År	2017	2018	2019	2020	2021
Antal vägda kalvar	9	6	4	3	7
Slaktvikt kg septemberjakt (vägda)	0	0	0	0	0
Slaktvikt kg oktoberjakt (vägda)	57	50	60	62	55
Slaktvikt kg medel (vägda)	57	50	60	62	55

Kommentarer/ Redogörelse av olikheter inom området.

2.1.5 Vuxna vikter - vikt utan huvud, hud, skankar och inälvor före skottrensning

Medelslaktvikten för samtliga fällda och vägda vuxna älgar inom äso från de senaste tre åren.

År	2017	2018	2019	2020	2021
Antal vägda kor	3	3	3	1	3
Slaktvikt kg (vägda) kor	175	135	159	210	146
Antal vägda tjurar	6	6	3	3	2
Slaktvikt kg (vägda) tjurar	184	179	212	218	250

Kommentarer/ Redogörelse av olikheter inom området.

2.1.6 Medelålder

Medelålder för samtliga fällda och tandsnittade vuxna älgar inom äso från de senaste tre åren.

År	2017	2018	2019	2020	2021
Antal åldersbestämda kor					
Medelålder år (tandsnitt) kor	3	2	3	9	0
Antal åldersbestämda tjurar					
Medelålder år (tandsnitt) tjurar	3	3	8	8	0

Kommentarer/ Redogörelse av olikheter inom området.

2.1.7 Reproduktion

Antal utstötta ägg per hondjur från livmoderundersökningar inom äso från de senaste tre åren.

År	2017	2018	2019	2020	2021
Antal analyserade kor					
Ägg per hondjur (livmoderanalys)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

Kommentarer/ Redogörelse av olikheter inom området.

2.1.8 Flyginventering

År			
Tjur			
Ko			
Kalv			
Totalt			

Kommentarer/ Redogörelse av olikheter inom området.

2.1.9 Bedömning av den nuvarande älgstammen inom älgskötselområdet

Antal de senaste 3 åren	Ökat	Oförändrad	Minskat
Älgstammen har	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>

År	2017	2018	2019	2020	2021
Vinterstam, älg/1000 ha					4,3

Beräknad sammansättning andel vid periodens start

	Antal älgar	Beräknad fördelning	Antal älgar/1000 ha	% tjur av vuxna
Tjur	13	24%	1,0	32%
Ko/kviga	27	51%	2,2	
Kalv	13	24%	1,1	
Summa	53	100%	4,3	

Redogörelse av inventeringsunderlag för beräkning av älgstammens sammansättning i området.

Kvalitet de senaste 3 åren	Minskat	Oförändrad	Ökat
Tjurandelen	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Medelåldern	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kalvvikterna	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Reproduktionen	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

2.1.10 Sammanställt beräkningsunderlag för analys i Älgfrode

Data till Älgfrode

Områdets areal i ha 12419

Målsättning

Antal älgar per 1000 ha 4,0

% tjur av vuxna 33%

Avskjutning

Antal vuxna tjurar 5

Antal vuxna hondjur 5

Antal kalvar 8

Älgstammens storlek

Antal älgar per 1000 ha 4,3

Älgstammens egenskaper

Enligt älgöbs

	Medel 4 år	Medel 3 år	Senaste år
% tjur av vuxna	35%	34%	26%
Antal kalvar per vuxet hondjur	63%	66%	104%

Enligt avskjutning

% tjurkalv av alla kalvar	52%
---------------------------	-----

Dödlighet utöver jakt

	Rovdjur	Trafik	Övrigt
Antal vuxna tjurar per år			
Antal vuxna hondjur per år			
Antal kalvar per år *			

Bedömd eller beräknad sammansättning enligt Älgfrode antal vid periodens slut (utökad uppgift ej obligatorisk)

	Antal älgar	Beräknad fördelning	Antal älgar/1000 ha	% tjur av vuxna
Tjur				
Ko/kviga				
Kalv				
Summa	0	0%	0,0	

2. NULÄGESBESKRIVNINGAR forts.

2.2 Inventeringar av skogstillståndet inom älgskötselområdet

Uppgifter om skogstillståndet och redovisning av inventeringar enligt föreslagna kvalitetssäkrade metoder.

2.2.1 Fodertillgång och skadeläge på skog enligt Skogsstyrelsens foderprognoser och Äbin inom ÄFOt

Fodertillgång och prognos	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Areal ungskog	6 474	6 555	6 705	6 883	7 248	7 866	8 517
RASE (rönn, asp, sälg, ek), andel ytor med förekomst							

Utveckling kommande 5 åren	Ökande	Oförändrad	Minskande
Areal tallfoder	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

Övriga uppgifter om skogstillståndet enligt Äbin

Tallar	Årsskada Tall (vinterskador + sommarskador)
Tallar	Andel Tallstammar utan viltskador
Ståndortsanpassning	Andel mager mark föryngrad med tall
RASE	Andel ytor med gynnsam konkurrensstatus
Granar	Årsskada Gran(vinterskador + sommarskador)

Ange resultat från tre senaste inventeringarna			Medel tre senaste inventeringarna
20%	11%	6%	13%

2.2.2 Bedömt betetryck i avsaknad av Äbin eller som komplettering till Äbin

För	Tolerabla	För omfattande	2020	2021	2022
Tall	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>			
Gran	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>			
RASE, välj alternativ i lista	Omhändertags istället av:		Välj i lista	Välj i lista	Välj i lista

Bedömningen grundar sig på

Kommentarer/ Redogörelse av olikheter inom området.

2.3 Redovisning av skador på gröda

	Tolerabla	För omfattande
Omfattning	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

Redogörelse för typ av skador och var skadorna har förekommit.

2. NULÄGESBESKRIVNINGAR forts.

2.4 Redovisning av rapporterade viltolyckor med älg

Vilttrafikolyckorna med älg de senaste 3 åren

År	2019	2020	2021
Älgolyckor inom ÄSO, antal		1	4
Tjur, trafikdödad			
Hondjur, trafikdödad			
Kalv, trafikdödad			
Okänd, trafikdödad			
Summa trafikdödade älgar			

2.5 Övrig dödlighet

År	2019	2020	2021
Tjur			
Ko			
Kalv			
Okänd			
Summa			

2.6 Redovisning av rovdjursförekomst och predationstryck

Predation inom ÄSO

Vargrevir	% av reviret som berör ÄSO	Predation i reviret antal	Predation vuxen älg	Predation kalv	Revirets predation i ÄSOt	Predation/ 1000 ha
		Summa:				

Björntäthet per 100 000 ha	Antal björnar inom ÄSO	Predation per vuxen björn	Predation vuxen älg	Predation kalv	Björnens predation i ÄSOt	Predation/ 1000 ha

S:a predation:				
----------------	--	--	--	--

Förutsättningar för ovanstående:

Vargpredationen bör beräknas till 100-140 älgar/revir. I beräkningen utgörs predationen av 82% kalv och 18% vuxna.

Björnpredationen bör beräknas till ca 7 älgar per vuxen björn. I beräkningen utgörs predationen av 93% kalv och 7% vuxna.

Andelen vuxen björn utgör 50% i beräkningen.

3. SAMMANFATTNING MÅL OCH NULÄGE

	Mål	Nuläge	Trend	Åtgärdsförslag
Vinterstam, älgar per 1000ha registrerad jaktareal	4,0	4,3	Välj i lista ▼	
Vinterstam, antal älgar totalt inom ÄSO	50	53	Välj i lista ▼	
Andel tjur av vuxna i älgobs	33%	34%	Välj i lista ▼	
Antal kalvar per hondjur i älgobs	0,62	0,66	Välj i lista ▼	
Kalvandel i avskjutning	50%	40%	Välj i lista ▼	
Slaktvikter kalv (kg)	57	59	Välj i lista ▼	
Färska skador tallar/produktionstammar, max	5%	13%	Välj i lista ▼	
Andel ytor med gynnsam konkurrensstatus			Välj i lista ▼	
Fodersituation enligt foderprognos			Välj i lista ▼	
Älgolyckor inom ÄSO, antal totalt		4	Välj i lista ▼	
Övrig dödlighet, antal älgar inom ÄSO			Välj i lista ▼	
Predation, antal älgar inom ÄSO			Välj i lista ▼	

4. HANDLINGSPLAN FRÅN NULÄGE TILL MÅLUPPFYLLNAD

4.1 Avskjutning för älgskötselområdet

År	2022	2023	2024
Tjur	5	5	5
Hondjur	6	6	6
Kalv	12	12	12
Antal älgar totalt	23	23	23
Andel tjur av vuxna (%)	45%	45%	45%
Andel kalv av total avskjutning (%)	52%	52%	52%
Areal (ha för respektive år)	12 419	12 419	12 419
Totalt per 1000 ha	1,9	1,9	1,9

Avskjutning baseras på:

Beräkningsmodell Älgfrode (bifogas)

Annan beräkning/förslag (bifogas)

Motivering för avvikelser jämfört med beräkningsmodellens förslag

4.2 Planerade inventeringar

År	2022	2023	2024
Äbin	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Spillningsinventering	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Flyginventering	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Avskjutningsstatistik	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Älgobs	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kalvvikter	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Foderprognoser	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

Kommentarer

5. ÖVRIGT

5.1 Redogörelse för samråd och förankringsprocessen inom äso.

Denna älgskötselplan har utformats i samråd med berörda fastighetsägare och jakträttshavare.

Företrädare för älgskötselområdet

Namnförtydligande

Datum:

Älgskötselplanen tillstyrks av älgförvaltningsgruppen

Älgskötselplanen tillstyrks inte av älgförvaltningsgruppen

För älgförvaltningsgruppen

Namnförtydligande

Motivering eller avvikande mening

5.2 Bilagor